

edukacija
podrška
promocija

Do dobrog upravljanja
na lokalnoj razini

Građanska participacija

Marko Ercegović, Udruga gradova u RH

Primošten, 25. rujna 2015.

Projekt financira Europska unija.

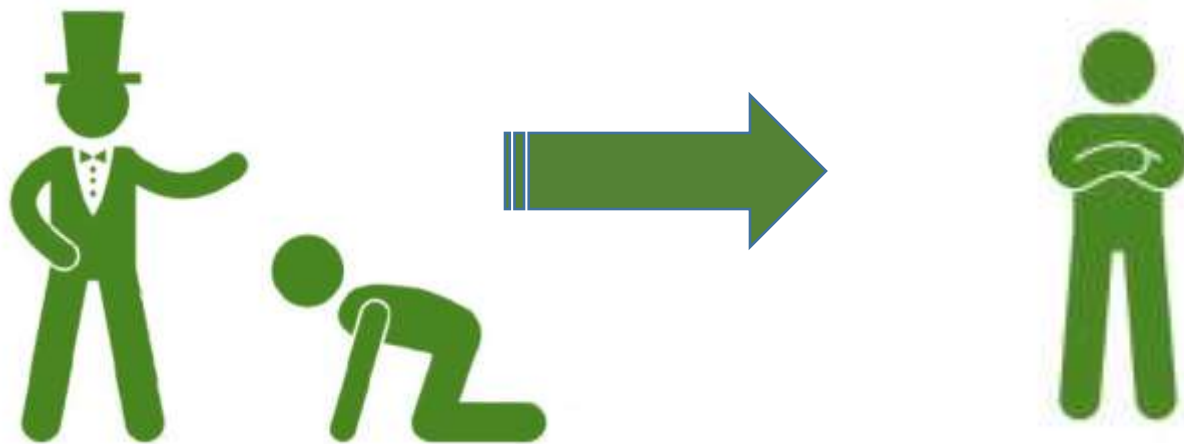
Udio troškova u projektu sufinancira Ured za
udruge VRH.

Sadržaj

- › Demokracija i građanska participacija
- › Lokalna samouprava i građanska participacija
- › Primjer: Participativno budžetiranje u HR

Demokracija i građanska participacija

- › Evolucija građanina
- › Demokracija > Predstavnička demokracija

Glasovanje nije jedini oblik građanskog sudjelovanja!

Participativna demokracija - oblik demokracije koji osigurava kontinuirano sudjelovanje odgovornih i informiranih građana u procesima političkog odlučivanja.

Direktna demokracija - oblik demokracije u kojem svi oni koje se tiče neka politička odluka sudjeluju u formiranju rješenja, raspravi i donošenju odluke.

Faktori koji utječu na sudjelovanje građana

Politička kultura (tip građanstva):

- **Konvencionalni** (dužnost prema poretku i lojalnost prema institucijama države/vlasti)
- **Angažirani** (solidarnost, kritičko razmišljanje i interes za opće dobro)

Povjerenje:

- **Opće** (povjerenje u ljude, društvenu zajednicu, obitelj...)
- **Političko-institucionalno** (povjerenje u institucije i aktere političke vlasti)

Normativni okvir

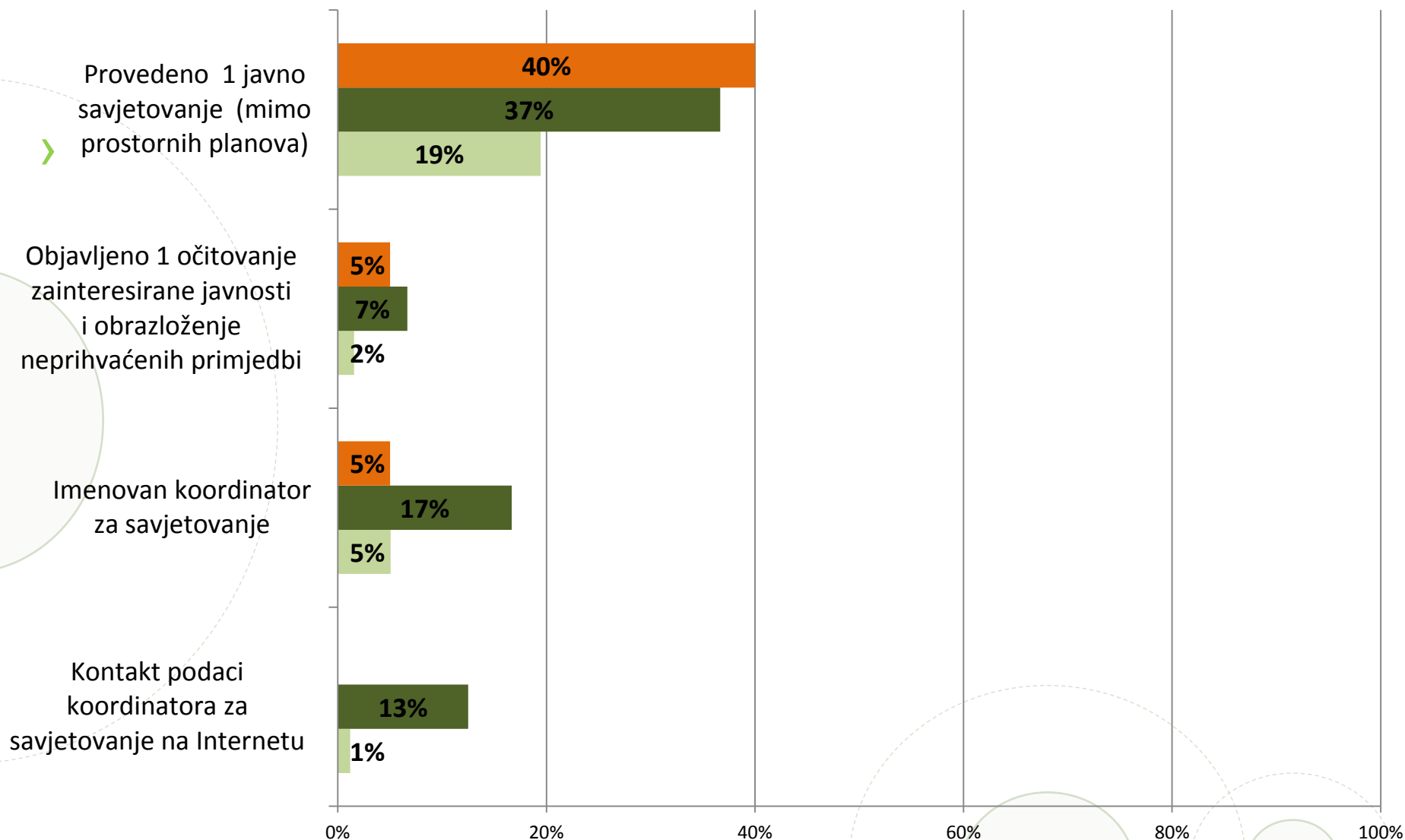
- Ustav Republike Hrvatske;
- Europska povelja o lokalnoj samoupravi;
- Poslovnik Vlade Republike Hrvatske;
- Sektorski zakoni (npr. Zakon o prostornom uređenju, ... o lokalnoj samoupravi, ... o savjetima mladih);
- Zakon o pravu na pristup informacijama;
- Zakon o referedumu;
- Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću;
- Opći akti lokalnih jedinica (statuti, poslovnici, povelje o suradnji sa civilnim sektorom, sporazumi...);
- Europska građanska inicijativa.

Lokalna samouprava i građanska participacija

- › Lokalna samouprava kao građanima najbliža razina vlasti.
- › U svijetu najčešća razina građanske participacije.
- › U HR ima prostora za napredak.

PRIMJENA KODEKSA SAVJETOVANJA

■ županije (n=20) ■ gradovi (n=120) ■ općine (n=257)

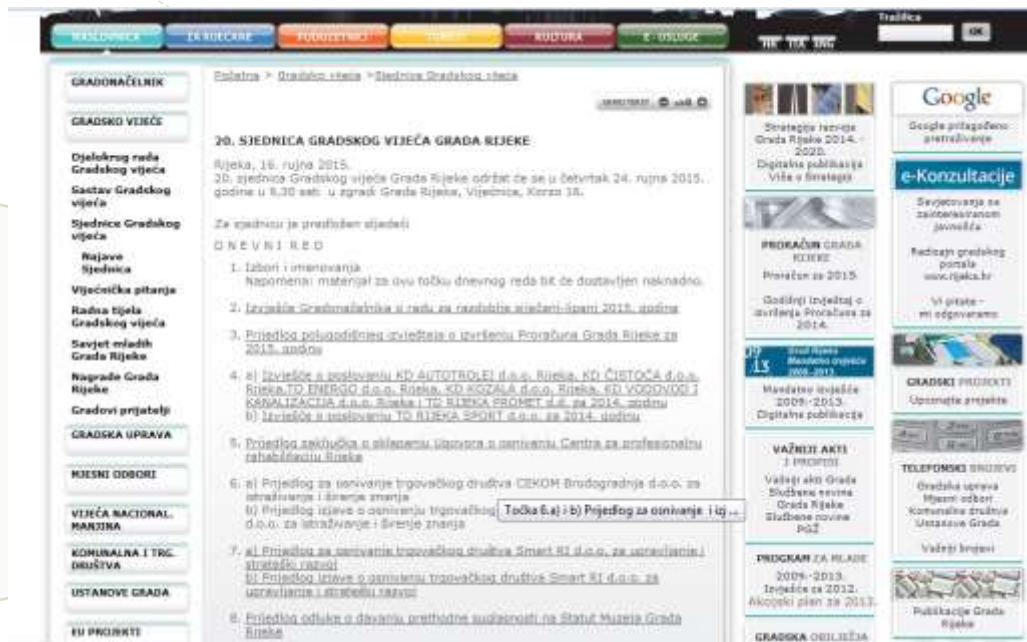

Alati za građansku participaciju

- › Zakonski instrumenti za JLS: (savjetodavni) referendum i zbor građana.
- › Ostali alati:
 - › A) informacijski
 - › B) komunikacijski
 - › C) partnerski
- › Primjeri?

Informacijski alati (1)

✓ Objavljen dnevni red/zapisnik sjednice tijela JLS

✓ Otvorene sjednice tijela JLS

Informacijski alati (2)

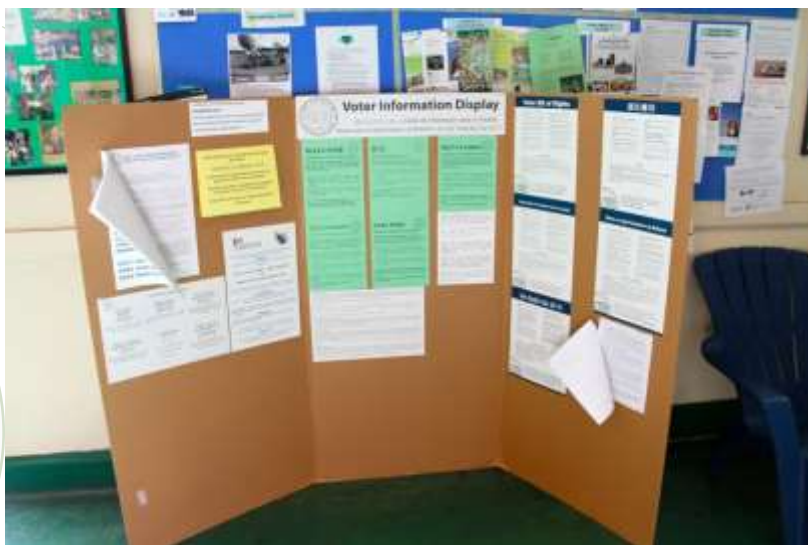

✓ Brošure

✓ Bilteni/glasnici

Informacijski alati (3)

✓ Oglasne ploče

✓ Info centri

Komunikacijski alati (1)

- ✓ Sandučić za komentare/prijedloge lokalnoj vlasti

- ✓ Anketiranje građana

Komunikacijski alati (2)

✓ Fokusne grupe građana

✓ Javne tribine

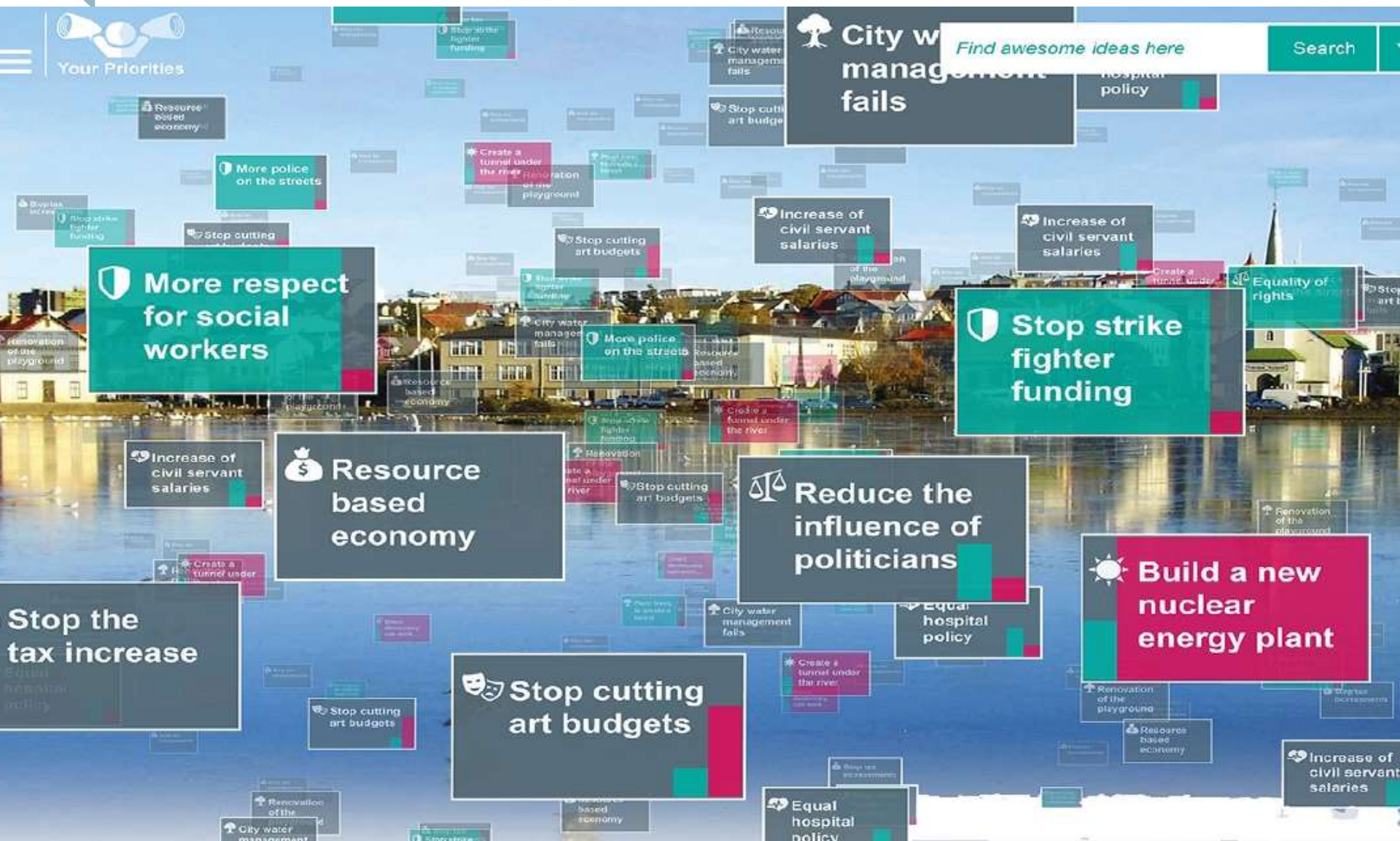
Komunikacijski alati (3)

✓ Lokalni TV/Radio program

✓ E-alati/platforme

e-savjetovanja

- Aplikacija e-Savjetovanja omogućuje svima zainteresiranim pregled otvorenih javnih savjetovanja, kao i aktivno sudjelovanje u njima: <https://esavjetovanja.gov.hr/>

SAVJETOVANJA UPUTE

Prijavi se

Savjetovanja

Filtriraj po stanju:

Svi

Filtriranje po instituciji

Svi

Filtriraj savjetovanja koja sadrže riječi:

Otvoreno na dan

Filtriraj

Očisti filtre

Savjetovanja u kojima ste sudjelovali

Institucija	Naslov	Izvešća	Datum otvaranja	Datum zatvaranja	Očekivana objava izvešća	Stanje	Dokumenti	Savjetovanje
Ministarstvo poljoprivrede	Savjetovanje o Prijedlogu Pravilnika o zaštićenim ribolovnim područjima		17.09.2015.	28.09.2015.	05.10.2015.	Otvoren		Pogledaj
Ministarstvo zdravlja	Nacrt prijedloga Pravilnika o trajanju privremene nesposobnost za rad ovisno o vrsti bolesti		16.09.2015.	01.10.2015.	06.10.2015.	Otvoren		Pogledaj
Ministarstvo kulture	Prijedlog plana normativnih aktivnosti Ministarstva kulture za 2016. godinu		15.09.2015.	30.09.2015.	30.10.2015.	Otvoren		Pogledaj
Ministarstvo pravosuđa	Savjetovanje o prijedlogu Uredbe o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrade za rad i naknade troškova stečajnim upraviteljima		15.09.2015.	25.09.2015.	28.09.2015.	Otvoren		Pogledaj
Ministarstvo pravosuđa	Savjetovanje o nacrtu Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca na kojima se podnose podnesci u predstečajnom i stečajnom postupku		15.09.2015.	25.09.2015.	28.09.2015.	Otvoren		Pogledaj

Partnerski alati

✓ Sporazum o suradnji
s OCD

✓ Radne skupine

✓ Programi lokalnog partnerstva

Participativno budžetiranje

- Uključivanje građana u kreiranje proračuna.

Proračun - temeljni financijski dokument JLP(R)S koji sadrži:

- političke ciljevi;
- prioritete vlasti;
- sredstva za ostvarenje potreba zajednice i građana.

- Prvi put upotrebljen u Brazilu 1985. – grad **Porto Alegre.**

- U Hrvatskoj su 2002. Urban Institute i USAID pokrenuli pilot projekt participativnog budžetiranja u pet gradova: **Rijeka, Varaždin, Osijek, Bjelovar i Crikvenica.**
- Recentni primjeri:
 1. Pazi(n) proračun (**Pazin**) 2014./2015.
 2. “Participativno budžetiranje: građani nadziru lokalni proračun” (**Karlovac, Mali Lošinj, Pula**) 2015./2016.

- Vrijednost projekta cca **70.000 EUR** (85% financirala EU).
- Provodio se u 2014. s ciljem pripreme gradskog proračuna za 2015.
- Rasprave na razini svih mjesnih odbora (10 seoskih i 2 gradska).
- Rasprave u okviru 5 sektora:

Socijalna skrb i zdravstvo

Gospodarstvo

Turizam

Kultura, odgoj, obrazovanje

Sport

- **Pripremna faza** trajala je 2 mjeseca (priprema materijala i upoznavanje ključnih gradskih aktera s projektom)
- **Provedba** od lipnja 2014. (javno predstavljanje), kroz ostatak godine (javne rasprave i usvajanje proračuna) do veljače 2015. (vizualizacija proračuna u obliku prikladnom za građane).
- Građani su na raspravama u MO mogli predlagati ili glasati za **prijedloge malih komunalnih akcija** te ukazivati na **potrebe za velikim komunalnim akcijama**.

- U 5 fokusiranih sektorskih rasprava građani su predlagali **sektorske prioritete za financiranje**.
- Gradsko je vijeće razmatralo sve prijedloge te u gradski proračun za 2015. **uvrstilo sve izglasane male komunalne akcije**, kao i dio prijedloga velikih komunalnih akcija i prijedloga proizašlih iz sektorskih rasprava.

Savjeti za javne rasprave:

- Rasprava treba biti otvorena za sve zainteresirane građane;
- Raspravu treba unaprijed na široko razglasiti;
- Javna promidžba također educira javnost o predmetu rasprave;
- Rasprava se održava u pogodno vrijeme i na odgovarajućem mjestu;
- Lokalne vlasti i donositelji odluka su prisutni i spremni slušati;
- Rasprava obično počinje kratkim prikazom gradskog dužnosnika o danom području ili predloženoj akciji koja se razmatra;
- Korisno je imati profesionalnog voditelja-facilitatora;
- Ograničenje vremena za komentare (često na 3 minute);
- Izvješće o raspravi daje se na uvid javnosti i šalje medijima.

Prednosti participativnog budžetiranja

- › Informiranje građana o proračunskom procesu (realna slika o mogućnostima i limitima raspoložениh resursa);
- › Unaprjeđenje odnosa lok.vlasti s građanima;
- › Transparentnosti i odgovornost > manja mogućnost korupcije;
- › Jača se povjerenje građana u institucije;
- › Razvijaju se kapaciteti civilnoga društva, ali i pojedinaca;
- › Pravednija raspodjela resursa smanjuje društvenu nejednakost i marginalizaciju ugroženih društvenih skupina.

Zaključno

- Prednosti građanske participacije:
 - Približava građane vlastima
 - Nadzire političare
 - Definira prioritete

- Prepreke za građansku participaciju:
 - Politička volja
 - Politička kultura
 - Znanje i vještine aktera

Rasprava

› Pitanja, komentari...

Hvala na pozornosti!

Marko Ercegović

marko@udruga-gradova.hr

Udruga gradova u RH, rujan 2015.

 creative
commons

